

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 บทสรุป

พระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. 2522 แบ่งประเภทสิทธิบัตรออกเป็น สิทธิบัตรการประดิษฐ์ สิทธิบัตรการออกแบบผลิตภัณฑ์ และอนุสิทธิบัตร เพื่อคุ้มครองผู้ทรงสิทธิหรือเจ้าของสิทธิบัตร หากบุคคลใดกระทำการละเมิดในผลงาน ผู้เป็นเจ้าของสิทธิบัตรมีสิทธิฟ้องร้องดำเนินคดีอาญา ต่อศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ เพื่อบังคับสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา ที่เกิดจากการละเมิดสิทธิบัตร อีกทั้ง ปัจจุบันมหาวิทยาลัยภาครัฐและภาคเอกชนเข้ามามีบทบาท สำคัญในการผลักดันให้สามารถนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ต่อยอดในเชิงพาณิชย์และสังคม ได้อย่างแท้จริง ภายใต้พระราชบัญญัติส่งเสริมการใช้ผลงานวิจัยและนวัตกรรม พ.ศ. 2564 จึงทำให้อุณหภูมิประเทศไทยเกิดการละเมิดสิทธิบัตรเพิ่มมากขึ้น มีการฟ้องร้องคดีต่อศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศเพิ่มขึ้น ส่งผลกระทบต่อประเทศไทยหลายด้าน เช่น กระบวนการยุติธรรม สังคม ผู้เสียหาย การพัฒนาประเทศ เป็นต้น หากประเทศไทยยังคงนำ กระบวนการยุติธรรมกระแสหลักมาใช้ ย่อมก่อให้เกิดปัญหาเพิ่มมากขึ้น ซึ่งกระบวนการยุติธรรม ของประเทศไทย สามารถนำวิธีการเบี่ยงเบนคดีออกจากกระบวนการยุติธรรม กล่าวคือสามารถ นำมาตรการชะลอฟ้องมาใช้เพื่อช่วยแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้

จากการศึกษา พบว่ามีประเด็นปัญหาการชะลอฟ้องในคดีอาญา กรณีการบังคับสิทธิ ทางทรัพย์สินทางปัญญาในการละเมิดสิทธิบัตร ดังนี้

ปัญหาแรก ปัญหาไม่มีมาตรการชะลอฟ้องมาบังคับใช้กับพระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. 2522 ประเทศไทยนำกระบวนการยุติธรรมกระแสหลักมาใช้กับผู้กระทำละเมิดสิทธิบัตร ที่มีบทลงโทษทางอาญา ได้แก่ โทษปรับ โทษจำคุก และทั้งจำทั้งปรับ ตามพระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. 2522 มาตรา 85 และมาตรา 86 กล่าวคือ ประเทศไทยนำกระบวนการยุติธรรมกระแสหลัก มาใช้กับผู้กระทำความผิดทางอาญา โดยนำตัวผู้กระทำความผิดที่มีบทลงโทษทางอาญา ส่งฟ้องต่อศาล โดยอำนาจการสั่งฟ้องของพนักงานอัยการ เพื่อให้ศาลพิจารณาพิพากษาลงโทษ ซึ่งหากพิจารณา ถึงบทลงโทษของผู้กระทำละเมิดสิทธิบัตรแล้วนั้น ผู้กระทำความผิดอาจถูกนำตัวเข้าสู่เรือนจำ เนื่องจากบทบัญญัติตามกฎหมายนั้นมีโทษจำคุกรวมอยู่ด้วย ประกอบกับปัจจุบันประเทศไทย

เกิดปัญหาหลายประการ เมื่อนำตัวผู้กระทำความผิดเข้าสู่เรือนจำ เช่น ปัญหานักโทษล้นเรือนจำ กระบวนการยุติธรรมดำเนินการไปอย่างล่าช้า คดีขึ้นสู่ศาลจำนวนมาก ผู้เสียหายได้รับการชดใช้ เยียวความเสียหายไม่ทันท่วงที ส่งผลกระทบด้านสังคมและเศรษฐกิจ สิ้นเปลืองงบประมาณแผ่นดิน เป็นต้น อีกทั้ง ผู้กระทำความผิดฐานละเมิดสิทธิบัตรนั้น โดยส่วนมากแล้วเป็นทรัพยากรบุคคล ที่มีผลต่อการพัฒนาประเทศ เป็นชุมทรัพย์ทางปัญญา ที่สามารถช่วยพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เพราะเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเป็นการเฉพาะด้าน ซึ่งหากนำบุคคลดังกล่าว ไปลงโทษจำคุก ย่อมไม่ก่อให้เกิดผลดีแต่อย่างใด และปัจจุบันพระราชบัญญัติส่งเสริมการใช้ผลงานวิจัย และนวัตกรรม พ.ศ. 2564 มีผลบังคับใช้แล้ว ทำให้อาณาเขตประเทศไทยมีการฟ้องร้องคดีอันเกิดจากการกระทำละเมิดสิทธิบัตรต่อศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศเพิ่มมากขึ้น ประกอบกับปัจจุบันประเทศไทยมีการฟ้องร้องดำเนินคดีอันเกิดจากการกระทำละเมิดสิทธิบัตร ต่อศาลทรัพย์สินทางปัญญา และมีการฟ้องร้องดำเนินคดีถึงชั้นศาลฎีกา โดยศาลฎีกามีคำพิพากษาว่า จำเลยได้กระทำการละเมิดสิทธิบัตรการประดิษฐ์ของโจทก์ อันเป็นกระทำความผิดต่อโจทก์ โจทก์ย่อมมีสิทธิและได้รับความคุ้มครองตามพระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. 2522 แล้วนั้น หากกระบวนการพิจารณากระแสหลักมาใช้พนักงานอัยการเป็นผู้มีอำนาจในการฟ้องร้องดำเนินคดี ต่อผู้กระทำละเมิดสิทธิบัตร หากเป็นเช่นนี้ พนักงานอัยการย่อมเป็นผู้มีอำนาจในการใช้ดุลพินิจ สั่งชะลอฟ้อง โดยให้นำการชะลอฟ้องมาใช้ในกระบวนการก่อนฟ้องคดีต่อศาล เช่นเดียวกับ สาธารณรัฐฝรั่งเศส สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมันนี และสหรัฐอเมริกา

เมื่อพิจารณาจากปัญหาดังกล่าวข้างต้นแล้ว การนำวิธีการเบี่ยงเบนผู้กระทำความผิด ออกจากกระบวนการยุติธรรม และการเบี่ยงเบนคดีออกจากกระบวนการยุติธรรมกระแสหลัก โดยใช้มาตรการชะลอฟ้องกับผู้กระทำการละเมิดสิทธิบัตร ย่อมก่อให้เกิดประโยชน์ต่อ กระบวนการยุติธรรม ซึ่งเมื่อพิจารณาจากบทลงโทษแล้วนั้น ถือเป็นบทลงโทษที่ไม่ร้ายแรง เพราะกฎหมายได้กำหนดบทลงโทษไว้เพียงจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่แสนบาท หรือ ทั้งจำทั้งปรับสำหรับการกระทำความผิดตามมาตรา 36 หรือมาตรา 63 และโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ สำหรับการกระทำความผิดตามมาตรา 65 ทศ ประกอบมาตรา 36 ซึ่งถือเป็นโทษที่ไม่ร้ายแรงเมื่อเทียบกับบทลงโทษที่สามารถนำมามาตรการ ชะลอฟ้องมาใช้กับผู้กระทำความผิดได้ ของสาธารณรัฐฝรั่งเศส ต้องเป็นความผิดที่มีโทษสูงสุด ที่เป็นโทษปรับหรือโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี และสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมันนี เป็นความผิดที่มีโทษเบา หรือโทษปานกลาง

ปัญหาที่สอง วิเคราะห์การสร้างมาตรการชะลอฟ้องในการบังคับใช้กับ พระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. 2522 สืบเนื่องมาจากปัญหาประเทศไทยไม่มีมาตรการชะลอฟ้องมา

บังคับใช้กับผู้กระทำละเมิดสิทธิบัตร ตามพระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. 2522 จากปัญหาแรกที่กล่าวมาข้างต้นแล้วนั้น ผู้วิจัยมีความเห็นว่าให้ประเทศไทยนำมาตราการชะลอฟ้องมาใช้กับผู้กระทำละเมิดสิทธิบัตร จึงจำเป็นต้องสร้างมาตรการชะลอฟ้อง เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์การชะลอฟ้องให้มีรูปแบบที่ชัดเจน และสามารถนำมาบังคับแก่ผู้กระทำละเมิดสิทธิบัตร ได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงควรสร้างมาตรการชะลอฟ้องไว้ 6 ประการ ดังนี้

ประการแรก การกำหนดเงื่อนไขการชะลอฟ้อง โดยให้ผู้กระทำการละเมิดสิทธิบัตรชำระค่าปรับตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. 2522 กล่าวคือ เมื่อผู้กระทำความผิดได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้อย่างครบถ้วนแล้ว ในส่วนของโทษจำคุกถือว่าได้รับการลงโทษส่วนหนึ่งแล้ว แต่การชะลอฟ้องจะยุติลงได้นั้น ผู้กระทำความผิดยังคงต้องชำระค่าปรับอยู่ เนื่องจากผู้กระทำความผิดได้รับผลประโยชน์จากการกระทำดังกล่าว และเมื่อพิจารณาจากแนวคิดหลักนิติเศรษฐศาสตร์ ผู้กระทำความผิดย่อมคาดคะเนถึงผลประโยชน์ที่จะได้รับจากการกระทำความผิดว่าเมื่อลงมือกระทำความผิดแล้ว จะได้ประโยชน์จากการกระทำความผิดนั้นสูงกว่าต้นทุนที่คาดว่าจะเกิดขึ้น จึงตัดสินใจลงมือกระทำความผิดดังกล่าว อีกทั้งการลงโทษที่เป็นตัวเงินสามารถป้องปรามการกระทำความผิดได้เป็นอย่างดี และเป็นวิธีการลงโทษที่สมเหตุสมผลระหว่างพฤติการณ์การกระทำความผิดกับโทษที่ได้รับ ซึ่งการชะลอฟ้องของสาธารณรัฐฝรั่งเศส พนักงานอัยการสามารถให้ผู้กระทำความผิดชำระเงินแก่คลังของแผ่นดินเป็นจำนวนไม่เกินกว่าค่าปรับสูงสุดของโทษสำหรับการกระทำความผิดนั้น ดังนั้น ผู้กระทำความผิดต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขตามที่พนักงานอัยการกำหนด และชำระค่าปรับตามพระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. 2522 มาตรา 85 และมาตรา 86 แล้วแต่กรณี จึงถือได้ว่าผู้กระทำความผิดได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขตามที่พนักงานอัยการกำหนดได้อย่างครบถ้วนแล้ว

ประการที่สอง การจัดทำรายงานสืบเสาะสำหรับมาตรการชะลอฟ้อง เพื่อการแสวงหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับผู้กระทำความผิดเบื้องต้น โดยเจ้าหน้าที่ของกรมคุมประพฤติ กระทรวงยุติธรรมสหรัฐอเมริกาได้นำการสืบเสาะมาใช้กับมาตรการชะลอฟ้อง โดยพนักงานอัยการร่วมกับหน่วยงานคุมประพฤติจัดทำรายงานการสืบเสาะ เพื่อนำมาพิจารณาถึงความเหมาะสมในการใช้มาตรการชะลอฟ้องกับผู้กระทำความผิดแต่ละราย โดยจะดำเนินการสืบเสาะด้านพฤติการณ์แห่งคดี ประวัติการกระทำความผิด ประวัติส่วนตัว ข้อมูลเกี่ยวกับครอบครัวของผู้กระทำความผิด และนำมาวิเคราะห์ให้เหมาะสมกับผู้กระทำความผิดที่พนักงานอัยการเห็นควรให้นำมาตรการชะลอฟ้องมาใช้แก่ผู้กระทำความผิดแต่ละราย โดยพนักงานอัยการจะเป็นผู้แจ้งเรื่องไปยังสำนักงานคุมประพฤติ เพื่อให้จัดทำรายงานสืบเสาะ และเจ้าหน้าที่คุมประพฤติเสนอถึงความเหมาะสมว่าควรนำวิธีการใดมาใช้กับมาตรการชะลอฟ้องของผู้กระทำความผิดในแต่ละราย ทั้งนี้ ผู้กระทำความผิดต้องให้ความ

สมัครใจโดยลงนามในแบบแสดงความยินยอมให้สืบเสาะประวัติ และเปิดเผยข้อมูลของผู้กระทำ ความผิดที่พนักงานอัยการมีอำนาจสั่งชะลอฟ้อง ผ่านการทำงานร่วมกันกับสำนักงานคุมประพฤติ เพื่อจัดทำรายงานการสืบเสาะและเสนอมาตรการชะลอฟ้อง โดยจัดทำบันทึกข้อตกลงการชะลอฟ้อง เป็นลายลักษณ์อักษร โดยให้ผู้กระทำความผิด ทนายความ พนักงานอัยการ และหัวหน้างานสืบเสาะ หรือหัวหน้าพนักงานคุมประพฤติ ลงนามในบันทึกข้อตกลงดังกล่าว

ประการที่สาม การให้ความยินยอมของผู้เสียหายในการใช้มาตรการชะลอฟ้อง เนื่องจากผู้เสียหายนั้นเป็นผู้มีสิทธิฟ้องคดีอาญา ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา มาตรการ 18 เมื่อพนักงานอัยการมีคำสั่งชะลอฟ้องผู้กระทำละเมิดสิทธิบัตรแล้ว ผู้เสียหายต้องสละสิทธิในการฟ้องร้องคดีดังกล่าวต่อศาล และให้ความยินยอมเข้าสู่กระบวนการชะลอฟ้อง เพื่อให้ผู้เสียหายจะได้รับ สิทธิตามกฎหมาย และเป็นการป้องกันไม่ให้ผู้เสียหายใช้สิทธิฟ้องคดีซ้ำซ้อน กับอำนาจของ พนักงานอัยการที่มีคำสั่งใช้มาตรการชะลอการฟ้อง

ประการที่สี่ การกำหนดเงื่อนไขให้ผู้กระทำความผิดปฏิบัติระหว่างการชะลอฟ้อง ซึ่งแต่ละประเทศมีการกำหนดเงื่อนไขที่แตกต่างกันไป กล่าวคือ สาธารณรัฐฝรั่งเศส สหพันธ์ สาธารณรัฐเยอรมันนี สหรัฐอเมริกา แม้ทั้ง 3 ประเทศ พนักงานอัยการเป็นผู้มีอำนาจหลักในการ กำหนดเงื่อนไขให้ผู้กระทำความผิดปฏิบัติตามในระหว่างชะลอฟ้อง แต่ละประเทศมีรูปแบบ การพิจารณา หรือการคัดกรอง หรือรูปแบบวิธีการในการกำหนดเงื่อนไขที่แตกต่างกัน กล่าวคือ สาธารณรัฐฝรั่งเศสให้ผู้กระทำความผิดชำระเงินแก่คลังของแผ่นดินเป็นจำนวนเงินไม่เกินกว่า ค่าปรับสูงสุดของโทษตามความผิดนั้น ให้ผู้กระทำความผิดทำงานสาธารณะประโยชน์ การฝึกอบรม หรือการปฏิบัติงานตามวิชาชีพจากหน่วยงานของรัฐหรือหน่วยงานเอกชนที่ปฏิบัติงานตามบริการ สาธารณะหรือสมาคมที่ปฏิบัติงานดังกล่าว ๑ สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมันนี การกำหนดเงื่อนไข ต้องเหมาะสมเพียงพอลดล้างเพื่อประโยชน์สาธารณะ เช่น การชดใช้ค่าเสียหายที่เกิดจากการกระทำ ความผิด การมีส่วนร่วมในหลักสูตรฝึกทักษะทางสังคม การเข้าร่วมการสัมมนาโครงการตามที่ กฎหมายกำหนดโดยพนักงานอัยการจะเป็นผู้กำหนดระยะเวลา ๑ สหรัฐอเมริกา เป็นความร่วมมือ ของพนักงานอัยการและสำนักงานคุมประพฤติโดยการกำหนดรูปแบบในการคุมความประพฤติ ให้เหมาะสมกับผู้กระทำความผิดแต่ละราย เช่น การกำหนดเงื่อนไขคุมความประพฤติ การทำงาน บริการสังคม โดยผู้กระทำความผิดไม่ต้องถูกควบคุมตัว แต่ให้ทำงานบริการสังคมตามระยะเวลาที่ กำหนดไว้แทน โดยพนักงานคุมประพฤติจะเป็นผู้กำกับดูแล สรุปผลการดำเนินงาน และผลการ ปรับปรุงตัวของผู้กระทำความผิดเสนอต่อพนักงานอัยการ เมื่อผู้กระทำความผิดปฏิบัติตามเงื่อนไข คุมความประพฤติครบถ้วน พนักงานอัยการได้รับหนังสือจากพนักงานคุมพฤติกดังกล่าวแล้ว ให้พนักงานอัยการยุติการคุมประพฤติ และมีคำสั่งไม่ฟ้องคดีต่อไป

อย่างไรก็ดี การกำหนดเงื่อนไขคุมประพฤติเพื่อให้ผู้กระทำการละเมิดสิทธิบัตร ปฏิบัติตามระหว่างการใช้มาตรการใช้มาตรการชะลอการฟ้อง ให้พนักงานคุมประพฤติและ พนักงานอัยการกำหนดเงื่อนไขการคุมประพฤติให้เหมาะสมกับผู้กระทำความผิดแต่ละราย โดยให้ พนักงานคุมประพฤติกำหนดรูปแบบ เงื่อนไขคุมประพฤติให้แก่ผู้กระทำความผิด เมื่อพนักงาน อัยการได้ทำการร้องขอ และให้พนักงานคุมประพฤติจัดทำรายงานเสนอพนักงานอัยการ เพื่อพิจารณาร่วมกันต่อไป

ประการที่ห้า การตรวจสอบอำนาจการใช้ดุลพินิจของพนักงานอัยการในการใช้ มาตรการชะลอการฟ้อง ตามหลักการใช้มาตรการบังคับทางอาญาเป็นการนำหลักนิติธรรมไปสู่ ประชาชนผ่านกระบวนการยุติธรรมจากหน่วยงานของรัฐ เพื่อบังคับใช้กฎหมายแก่ประชาชน แต่ เมื่อพิจารณาการตรวจสอบการใช้ดุลพินิจการชะลอฟ้องของสาธารณรัฐฝรั่งเศส และสหพันธ์ สาธารณรัฐเยอรมันนีแล้วนั้น เป็นไปในทำนองเดียวกัน กล่าวคือ สาธารณรัฐฝรั่งเศสพนักงาน อัยการต้องยื่นความตกลงทางอาญาต่อประธานศาลชั้นต้น เพื่อให้ประธานศาลชั้นต้นพิจารณาให้ ความเห็นชอบ ซึ่งประธานศาลชั้นต้นจะรับฟังในส่วนของผู้กระทำความผิด ผู้เสียหาย และ ทนายความ ทั้งนี้พนักงานอัยการจะต้องแจ้งให้ผู้กระทำความผิดและผู้เสียหายทราบ และผู้กระทำ ความผิดต้องให้ความยินยอมด้วย และเมื่อศาลพิจารณาให้ความเห็นชอบแล้วให้ความตกลงนั้นมีผล ตามที่ตกลงกันไว้ ขณะเดียวกันสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมันนี การให้ความเห็นสั่งชะลอฟ้องของพนักงาน อัยการต้องได้รับความยินยอมจากศาลที่มีอำนาจในการพิจารณาคดีของผู้ต้องหา เช่นกัน

อย่างไรก็ดี การตรวจสอบอำนาจในการใช้ดุลพินิจของพนักงานอัยการในการใช้ มาตรการชะลอฟ้อง โดยศาล เป็นการถ่วงดุลอำนาจโดยฝ่ายตุลาการ เพื่อตรวจสอบการใช้อำนาจ ในการสั่งชะลอการฟ้องของพนักงานอัยการซึ่งเป็นฝ่ายบริหาร ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์แห่งความ ยุติธรรมมิให้เกิดความเหลื่อมล้ำ หรือความไม่เป็นธรรมในกระบวนการยุติธรรม

ประการที่หก การมีคำสั่งยุติการชะลอฟ้อง ซึ่งเป็นการยุติการดำเนินคดี เมื่อผู้วิจัย มีความเห็นว่าพนักงานอัยการเป็นผู้มีอำนาจในการสั่งชะลอการฟ้องและกำหนดเงื่อนไขชะลอการฟ้อง แล้วนั้น หากพิจารณาร่วมกับประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาฝรั่งเศสที่ให้อำนาจ พนักงานอัยการใช้ดุลพินิจสั่งฟ้อง ขณะเดียวกันพนักงานอัยการฝรั่งเศส มีอำนาจใช้ดุลพินิจการ สั่งยุติคดีเมื่อผู้กระทำความผิดได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขครบถ้วนแล้ว ดังนั้นหากผู้กระทำละเมิด สิทธิบัตร ได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขตามที่พนักงานอัยการกำหนดไว้ รวมถึงการชำระค่าปรับตามที่ กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติสิทธิบัตร 2522 มาตรา 85 และมาตรา 86 แล้วนั้น ให้พนักงานอัยการ ยุติการชะลอฟ้อง ใช้ดุลพินิจในการสั่งยุติการดำเนินคดีต่อไป

5.2 ข้อเสนอแนะ

ปัญหาแรก เมื่อพระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. 2522 ไม่มีบทบัญญัติกฎหมายเกี่ยวกับการชะลอฟ้อง เพื่อนำมาบังคับใช้กับผู้กระทำละเมิดสิทธิบัตร ก่อให้ปัญหาหลายประการ โดยเฉพาะปัญหาด้านการพัฒนาประเทศ เพราะบุคคลผู้กระทำละเมิดสิทธิบัตรเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถเป็นการเฉพาะ เป็นทรัพยากรบุคคลที่นำไปสู่การพัฒนาประเทศ สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้กำหนดไว้ และหากผู้กระทำความผิดถูกพิพากษาลงโทษจำคุก ผู้กระทำผิดความผิดต้องถูกนำตัวเข้าสู่เรือนจำ เนื่องจากบทลงโทษผู้กระทำละเมิดสิทธิบัตร ตามพระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. 2522 มาตรา 85 และมาตรา 86 นั้น มีโทษจำคุกรวมอยู่ด้วย จะก่อให้เกิดปัญหาด้านกระบวนการยุติธรรม เช่น ปัญหานักโทษล้นเรือนจำ รัฐต้องเสียหายใช้จ่ายในการดูแลผู้ต้องขังในเรือนจำ ปริมาณฟ้องคดีขึ้นสู่ศาลเป็นจำนวนมาก ผู้เสียหายได้รับชดใช้ค่าเสียหายล่าช้า ประกอบกับปัจจุบันมีการฟ้องร้องคดีที่เกิดขึ้นจากการกระทำละเมิดสิทธิบัตรสู่ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ และมีการฟ้องร้องคดีสู่ศาลฎีกา โดยศาลฎีกามีคำพิพากษาลดโทษผู้กระทำละเมิดสิทธิบัตร ตามพระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ.2522 ด้วย อีกทั้งมหาวิทยาลัยภาครัฐและภาคเอกชนผลักดันให้ผู้วิจัยผลิตและสร้างผลงานวิจัย โดยให้ผู้วิจัยเป็นเจ้าของผลงาน ภายใต้พระราชบัญญัติส่งเสริมการใช้ผลงานวิจัยและนวัตกรรม พ.ศ.2564 จึงทำให้อากาศประเทศไทยเกิดการละเมิดสิทธิบัตรเพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้มีการฟ้องร้องดำเนินคดีกับผู้กระทำละเมิดสิทธิบัตรต่อศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศมากขึ้น และหากนำตัวผู้กระทำละเมิดสิทธิบัตรเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมกระแสหลัก ผู้กระทำความผิดต้องถูกนำตัวเข้าสู่เรือนจำ ซึ่งไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตัวผู้กระทำความผิด ผู้เสียหาย สังคม เศรษฐกิจ กระบวนการยุติธรรม และการพัฒนาประเทศ เพราะผู้กระทำละเมิดสิทธิบัตรได้รับประโยชน์จากการกระทำความผิด สามารถนำวิธีการลงโทษที่เป็นตัวเงินมาใช้กับผู้กระทำความผิดดังกล่าวได้ ไม่จำเป็นต้องนำตัวผู้กระทำความผิดไปลงโทษจำคุก หากพิจารณาจากทฤษฎีอรรถประโยชน์ และทฤษฎีการลงโทษแล้วนั้น การลงโทษที่เป็นตัวเงินโดยการนำโทษปรับมาใช้ นั้น สามารถป้องปรามการกระทำความผิดของผู้กระทำละเมิดสิทธิบัตรได้ และการลงโทษวิธีนี้มีต้นทุนที่ต่ำและมีประสิทธิภาพมากกว่าการนำโทษจำคุกมาใช้ ซึ่งมีต้นทุนการลงโทษที่สูงตามแนวคิดหลักนิติเศรษฐศาสตร์ที่สามารถช่วยลดภาระค่าใช้จ่ายของรัฐบาลได้

ดังนั้น ผู้วิจัยเห็นควรเสนอ แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ.2522 โดยเพิ่มเติมบทบัญญัติกฎหมาย “หมวดชะลอการฟ้อง” ไว้เป็นหมวดท้ายสุด ของพระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ.2522 โดยมีข้อความว่า “บุคคลผู้กระทำละเมิดสิทธิบัตรที่มีบทลงโทษตามมาตรา 85

หรือมาตรา 86 พนักงานอัยการอาจใช้ดุลพินิจโดยมีคำสั่งชะลอการฟ้องกับผู้กระทำความผิดดังกล่าวได้ แต่ผู้กระทำความผิดยังคงต้องชำระค่าปรับในอัตราขั้นสูงตามมาตรา 85 หรือมาตรา 86 แล้วแต่กรณี” ซึ่งการชะลอฟ้องดังกล่าว เป็นบทบัญญัติที่นำวิธีการการเขียนเบนคดีออกจากกระบวนการพิจารณากระแสหลักมาใช้ เพื่อช่วยแก้ไขปัญหาด้านต่างๆ ของประเทศไทย โดยเฉพาะปัญหาด้านกระบวนการยุติธรรม และการพัฒนาประเทศ รวมถึงผู้กระทำความผิด ผู้เสียหาย สังคม และเศรษฐกิจ ซึ่งหลายประเทศได้นำมาตรการชะลอฟ้องมาใช้กับความผิดอาญาเพื่อแก้ไขปัญหาด้านกระบวนการยุติธรรมและประสบความสำเร็จ เช่น สาธารณรัฐฝรั่งเศส สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมันนี สหรัฐอเมริกา เป็นต้น

โดยสาธารณรัฐฝรั่งเศส ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาฝรั่งเศส สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมันนี ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของเยอรมัน และสหรัฐอเมริกา ตามคู่มือกระทรวงยุติธรรม มีบทบัญญัติกฎหมายให้อำนาจพนักงานอัยการใช้ดุลพินิจสั่งชะลอการฟ้องและให้นำมาตรการชะลอการฟ้องมาใช้ในชั้นก่อนฟ้องคดีต่อศาล

ทั้งนี้ บทลงโทษผู้กระทำละเมิดสิทธิบัตรนั้น เป็นบทลงโทษที่ไม่ร้ายแรง เมื่อพิจารณาร่วมกับประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาฝรั่งเศส ของสาธารณรัฐฝรั่งเศส ที่นำมาตรการชะลอฟ้องมาใช้กับความผิดที่มีโทษสูงสุดที่เป็นโทษปรับ หรือโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของเยอรมัน ของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมันนี ที่นำมาตรการชะลอฟ้องมาใช้กับความผิดที่มีโทษเบาหรือปานกลาง ซึ่งสามารถเทียบเคียงกับบทลงโทษตามพระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ.2522 มาตรา 85 และมาตรา 86 ที่เป็นบทบัญญัติกฎหมายใช้กับผู้กระทำละเมิดสิทธิบัตร ซึ่งมีบทลงโทษคือ โทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่แสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ สำหรับผู้กระทำความผิดตามมาตรา 36 หรือมาตรา 63 และโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปีหรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ สำหรับการกระทำความผิดตามมาตรา 65 ทศประกอบมาตรา 36 จึงสามารถนำมาตราการชะลอฟ้องมาใช้กับผู้กระทำละเมิดสิทธิบัตรได้ ทั้งนี้ เพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของผู้กระทำความผิด ผู้เสียหายตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2560 เพื่อให้ระบบการบริหารงานในกระบวนการยุติธรรมของรัฐเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นธรรม ไม่เลือกปฏิบัติ สะดวกรวดเร็ว ไม่เสียค่าใช้จ่ายสูงเกินควร ประชาชนสามารถเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้ จึงเห็นควรแก้ไขปรับปรุงกฎหมายให้สอดคล้องกับสถานการณ์ทางสังคมในปัจจุบัน ตามมาตรา 77 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2560 ปัญหาที่สอง วิเคราะห์การสร้างมาตรการชะลอฟ้องในการบังคับใช้กับพระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ.2522

เมื่อผู้วิจัยมีความเห็นให้ประเทศไทยนำมาตรการชะลอฟ้องมาใช้กับผู้กระทำละเมิดสิทธิบัตร โดยให้เพิ่มเติมบทบัญญัติกฎหมายไว้ในพระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ.2522

ตามข้อเสนอแนะดังกล่าวข้างต้น อันเป็นการบังคับสิทธิทางทรัพย์สินทางปัญญาในการละเมิดสิทธิบัตรแล้วนั้น แต่มาตรการชะลอฟ้องดังกล่าว ยังไม่มีบทบัญญัติกฎหมายที่กำหนดหลักเกณฑ์การชะลอฟ้องให้มีรูปแบบที่ชัดเจน เพื่อนำมาบังคับใช้แก่ผู้กระทำละเมิดสิทธิบัตร เมื่อพนักงานอัยการใช้ดุลพินิจพิจารณาและเห็นควรให้มีคำสั่งชะลอการฟ้อง และเพื่อให้หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมได้รู้ถึงอำนาจ บทบาทหน้าที่ เมื่อพนักงานอัยการมีคำสั่งใช้มาตรการชะลอการฟ้องนั้น เพื่อให้ นำมาตรการชะลอฟ้องมาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงจำเป็นต้องสร้างมาตรการชะลอฟ้อง โดยกำหนดหลักเกณฑ์การชะลอฟ้อง ไว้อย่างชัดเจน

ดังนั้น ผู้วิจัยเห็นควรเสนอ แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ.2522 โดยเพิ่มเติมบทบัญญัติกฎหมาย อันเป็นการสร้างมาตรการชะลอฟ้อง เพื่อเป็นหลักเกณฑ์ในการใช้มาตรการชะลอฟ้อง รวมไว้ใน “หมวดชะลอการฟ้อง” เป็นมาตราที่ 2 ในหมวดชะลอการฟ้อง โดยมีข้อความ ดังนี้

เมื่อพนักงานอัยการมีคำสั่งชะลอการฟ้อง ให้พนักงานอัยการกำหนดเงื่อนไขและระยะเวลาให้ผู้กระทำละเมิดสิทธิบัตรปฏิบัติตาม ขณะอยู่ระหว่างการใช้มาตรการชะลอฟ้อง ดังต่อไปนี้

1) ผู้กระทำการละเมิดสิทธิบัตร ต้องชำระค่าปรับตามบทบัญญัติมาตราก่อนอย่างเคร่งครัด หากไม่ชำระค่าปรับ พนักงานอัยการไม่สามารถยุติการชะลอฟ้องได้ ไม่ว่ากรณีใดก็ตาม จากมาตรา 2 (1) ที่ผู้วิจัยเห็นควรให้บัญญัติขึ้นในหมวดชะลอการฟ้อง เป็นบทบัญญัติที่ให้ผู้กระทำละเมิดสิทธิบัตรต้องชำระค่าปรับในอัตราขั้นสูงตามมาตรา 85 หรือมาตรา 86 แล้วแต่กรณี ซึ่งเป็นวิธีการลงโทษตามทฤษฎีการลงโทษในลักษณะเพื่อเป็นการป้องปราม และข่มขู่ยับยั้งผู้กระทำละเมิดสิทธิบัตรไม่ให้กระทำความผิดซ้ำ เนื่องจากผู้กระทำละเมิดสิทธิบัตรได้รับผลประโยชน์จากการกระทำความผิดดังกล่าว จึงทำให้การบังคับใช้กฎหมายอยู่ในระดับที่มีความเหมาะสมระหว่างพฤติกรรมการกระทำความผิดและบทลงโทษที่ได้รับจากการกระทำความผิด ประกอบกับการใช้มาตรการชะลอฟ้องของสาธารณรัฐฝรั่งเศส ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาฝรั่งเศส ให้ผู้กระทำความผิดชำระเงินแก่การคลังของแผ่นดินในอัตราค่าปรับสูงสุดของโทษที่ได้กระทำความผิดนั้น โดยพิจารณาจากพฤติกรรมการกระทำความผิดด้วย

2) ให้พนักงานอัยการแจ้งเรื่องไปยังสำนักงานคุมประพฤติ เพื่อให้จัดทำรายงานสืบเสาะ ผู้กระทำละเมิดสิทธิบัตรเกี่ยวกับพฤติกรรมแห่งคดี ประวัติการกระทำความผิด ประวัติส่วนตัว ข้อมูลเกี่ยวกับครอบครัว เพื่อพนักงานอัยการนำมาวิเคราะห์กำหนดมาตรการชะลอฟ้องให้เหมาะสมกับผู้กระทำความผิดแต่ละราย ทั้งนี้ ให้พนักงานอัยการพิจารณาฟังความเห็นของพนักงานคุมประพฤติด้วย โดยให้ผู้กระทำความผิดลงนามในแบบแสดงความยินยอมเพื่อให้พนักงาน

คุมประพฤติมีอำนาจในการสืบเสาะ และเปิดเผยข้อมูลต่อพนักงานอัยการ และให้จัดบันทึกข้อตกลงระหว่าง ผู้กระทำความผิด ทนายความ พนักงานอัยการ และหัวหน้างานสืบเสาะ หรือหัวหน้าพนักงานคุมประพฤติ เพื่อแสดงความประสงค์เข้าร่วมมาตรการชะลอฟ้อง

จากมาตรา 2 (2) ที่ผู้วิจัยเห็นควรให้บัญญัติขึ้นในหมวดชะลอการฟ้อง เป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับการจัดทำรายงานสืบเสาะผู้กระทำละเมิดสิทธิบัตร ซึ่งสหรัฐอเมริกาให้การสืบเสาะมาใช้ในชั้นก่อนฟ้องคดี โดยอำนาจฝ่ายบริหารของพนักงานอัยการ ร่วมกับหน่วยงานคุมประพฤติ ตามบทบัญญัติกฎหมายในกลุ่มกระทรวงยุติธรรม เพื่อให้ได้ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับผู้กระทำความผิด ต่างจากประเทศไทยที่ใช้อำนาจฝ่ายตุลาการ โดยศาลเป็นผู้มีอำนาจสั่งให้พนักงานคุมประพฤติดำเนินการสืบเสาะผู้กระทำความผิด เพื่อนำมาใช้ประกอบดุลพินิจในการพิจารณาพิพากษาคดี อีกทั้ง สหรัฐอเมริกาให้ผู้กระทำความผิดลงนามในแบบแสดงความยินยอมให้พนักงานคุมประพฤติมีอำนาจในการสืบเสาะ และเปิดเผยข้อมูลแก่พนักงานอัยการ และให้จัดทำบันทึกข้อตกลงเพื่อแสดงความประสงค์เข้าร่วมมาตรการชะลอฟ้องนั้น ตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมายกลุ่มกระทรวงยุติธรรม ของสหรัฐอเมริกาเช่นกัน

3) เมื่อพนักงานอัยการพิจารณามีคำสั่งให้ใช้มาตรการชะลอฟ้องแล้ว ผู้เสียหายต้องให้ความยินยอมเพื่อสิทธิในการฟ้องร้องคดีดังกล่าวต่อศาลเป็นคดีอื่น และเข้าสู่กระบวนการชะลอฟ้องของพนักงานอัยการ เพื่อได้รับสิทธิตามกฎหมายที่ผู้เสียหายพึงได้

จากมาตรา 2 (3) ที่ผู้วิจัยเห็นควรให้บัญญัติขึ้นในหมวดชะลอการฟ้อง เป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับการให้ความยินยอมของผู้เสียหายในการใช้มาตรการชะลอฟ้อง เนื่องจากพนักงานอัยการและผู้เสียหายเป็นผู้มีอำนาจฟ้องคดีแก่ผู้กระทำละเมิดสิทธิบัตรต่อศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ ดังนั้น เมื่อผู้เสียหายเข้าสู่กระบวนการใช้มาตรการชะลอฟ้อง ต้องให้ความยินยอม เพื่อมิให้ผู้เสียหายฟ้องร้องคดีแก่ผู้กระทำละเมิดสิทธิบัตรเป็นคดีอื่น ซึ่งทำให้กระบวนการยุติธรรมเป็นไปอย่างล่าช้า เกิดการซ้ำซ้อน ในการฟ้องร้องคดี ซึ่งไม่ตรงต่อวัตถุประสงค์ของการชะลอการฟ้อง ที่การชะลอการฟ้องจะช่วยลดปริมาณคดีขึ้นสู่ศาล เป็นต้น

ประกอบกับสาธารณรัฐฝรั่งเศส แม้พนักงานอัยการเป็นผู้มีอำนาจในการสั่งฟ้องคดีและไม่ฟ้องคดีต่อเพียงผู้เดียว แต่กรณีที่พนักงานอัยการมีคำสั่งใช้มาตรการชะลอฟ้อง ผู้เสียหายต้องให้ความยินยอมในการเข้าร่วมมาตรการชะลอฟ้องดังกล่าว

4) ให้พนักงานอัยการและพนักงานคุมความประพฤติกำหนดเงื่อนไขการคุมความประพฤติให้เหมาะสมกับผู้กระทำความผิด โดยให้พนักงานคุมประพฤติเป็นผู้กำหนดเงื่อนไขสำหรับผู้กระทำความผิดเมื่อพนักงานอัยการร้องขอมา เมื่อกำหนดเงื่อนไขเสร็จเรียบร้อยแล้ว ให้จัดทำรายงานเสนอต่อพนักงานอัยการต่อไป

จากมาตรา 2 (4) ที่ผู้วิจัยเห็นควรให้บัญญัติขึ้นในหมวดชะลอการฟ้อง เป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับการกำหนดเงื่อนไขการคุมประพฤติให้ผู้กระทำความผิดปฏิบัติระหว่างการใช้มาตรการชะลอการฟ้อง จากการศึกษาสาธารณรัฐฝรั่งเศส สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน และสหรัฐอเมริกา พนักงานอัยการเป็นผู้มีอำนาจหลักในการกำหนดเงื่อนไขการคุมประพฤติ เพื่อให้ผู้กระทำความผิดปฏิบัติตามระหว่างใช้มาตรการชะลอการฟ้อง แต่สหรัฐอเมริกาคำหนดให้พนักงานคุมประพฤติกำหนดรูปแบบการคุมประพฤติร่วมกับพนักงานอัยการ โดยให้พนักงานคุมประพฤติกำหนดรูปแบบการคุมประพฤติและทำรายงานเสนอต่อพนักงานอัยการ โดยพนักงานอัยการต้องแจ้งไปยังพนักงานคุมประพฤติให้ดำเนินการในส่วนดังกล่าว

5) เมื่อพนักงานอัยการใช้ดุลพินิจสั่งชะลอการฟ้อง ให้พนักงานอัยการจัดทำรายงานเสนอต่อศาล เพื่อให้ศาลพิจารณาให้ความเห็นชอบในการใช้ดุลพินิจสั่งชะลอฟ้อง เมื่อศาลให้ความเห็นชอบแล้ว ให้การเสนอมาตรการชะลอฟ้องของพนักงานอัยการดังกล่าวมีผลตามเสนอ แต่หากศาลไม่เห็นชอบ ให้คำสั่งชะลอฟ้องของพนักงานอัยการสิ้นสุดลง และคำสั่งนั้นถือเป็นที่สุด

จากมาตรา 2 (5) ที่ผู้วิจัยเห็นควรให้บัญญัติขึ้นในหมวดชะลอการฟ้อง เป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับการตรวจสอบอำนาจการใช้ดุลพินิจของพนักงานอัยการที่มีคำสั่งใช้มาตรการชะลอการฟ้อง โดยศาลใช้อำนาจตุลาการตรวจสอบคำสั่งชะลอการฟ้องของพนักงานอัยการ เพื่อถ่วงดุลอำนาจการสั่งชะลอการฟ้องของพนักงานอัยการ และเพื่อให้การชะลอการฟ้องเป็นไปอย่างยุติธรรม โปร่งใสซึ่งจากการศึกษา สาธารณรัฐฝรั่งเศส ศาลชั้นต้นเป็นผู้พิจารณาให้ความเห็นชอบการชะลอการฟ้องของพนักงานอัยการ และสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีต้องให้ความยินยอมในการชะลอฟ้องแบบมีกำหนดเงื่อนไขให้ผู้กระทำความผิดปฏิบัติตาม ดังนั้นการนำมาตรการชะลอฟ้องมาใช้กับผู้กระทำละเมิดสิทธิบัตรให้เป็นการใช้อำนาจฝ่ายตุลาการ โดยศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศพิจารณาให้ความเห็นชอบคำสั่งชะลอฟ้องของพนักงานอัยการต่อไป

6) เมื่อผู้กระทำละเมิดสิทธิบัตรปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในมาตรการชะลอการฟ้องโดยพนักงานอัยการ และได้ชำระค่าปรับตาม มาตรา 85 หรือมาตรา 86 แล้วแต่กรณีแล้ว ให้พนักงานอัยการมีคำสั่งยุติการชะลอฟ้อง ซึ่งเป็นการยุติการดำเนินคดีดังกล่าว

จากมาตรา 2 (6) ที่ผู้วิจัยเห็นควรให้บัญญัติขึ้นในหมวดชะลอการฟ้อง เป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับการมีคำสั่งยุติการชะลอฟ้อง ซึ่งเป็นการยุติการดำเนินคดี จากการศึกษาสาธารณรัฐฝรั่งเศส พนักงานอัยการมีอำนาจใช้ดุลพินิจสั่งชะลอการฟ้อง และมีอำนาจสั่งยุติคดีหรือยุติการชะลอการฟ้อง เมื่อผู้กระทำความผิดปฏิบัติตามเงื่อนไขครบถ้วนแล้ว ดังนั้นการยุติการชะลอ

การฟ้อง ซึ่งเป็นการยุติการดำเนินคดีผู้กระทำละเมิดสิทธิบัตรให้เป็นอำนาจของพนักงานอัยการ
เช่นกัน